

D. O. M.

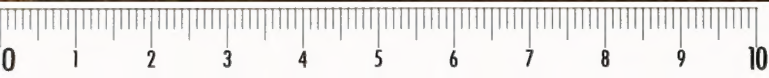
THESES ANATOMICÆ
ET
CHIRURGICÆ.

EX ANATOMIA.

UÆ à Caufis externis corporis partes violentèr lædentibus oriuntur mala, ea ferè omnia à vaforum & textûs cellulofi læsâ fabricâ pendere, & in contufionibus potiffimùm fævire conftat; ex quibus ab humorum in textûs cellularis anfractibus effuforum congerie, multorum accidentium foboles.

TEXTUM cellulofum conftituunt minimæ fibræ necnon laminulæ majores vel minores, planæ, folidæ, inter fe connexæ, omni modo difpofitæ, fibi diverfimodè occurrentes, variafque efformantes

areolas, quarum intervalla undique aperta & mutuò communicantia probant lanionum inſufflatio, emphyſema, leucophlegmatia.

In omni corporis habitu non una eademque hujuſce textûs quantitas & craſſities. Hìc laxior, fibris laminiſque longioribus conflatus, majores, illìc gracilior & rarior fibriſque minoribus conſtans, anguſtiores dat cellulas; hæ humoris oleoſi & aquoſi irrorantur halitu, illas humor pinguis craſſior replet, adipem vocant.

Varias haſce cellulas trajiciunt innumeri nervi, perreptantque plurima vaſa lymphatica & ſanguifera, è quorum finibus arterioſis, ut probant injectiones tenuiſſimæ, exſudat humor venoſis oſculis reſorbendus.

Nullam corporis partem celluloſo carere textu demonſtrat inſpectio Anatomica quocunque enim diſſecando conferas oculos, ſeſe offert; non tantum infra cutem conſpiciendus, corporis penetrat cava, inter fibras cujuſcumque generis membranaceas, nervoſas, ligamentoſas, muſculoſas, oſſeas, inter ipſamet viſcera expanditur, vaſis minimis Vaginulas ſuppeditat, ubique vinculi vices adimplet; ab eo deniquè maximam corporis partem effici, vero propinquum.

In unâquâque ætate hujus textûs non eadem apparet quantitas; in puerili ætate major, minor evadit prout ſenilis progreditur ætas; nec mirum: quò magis creſcunt partes, quò ſolidiores, eò magis textus cellularis concreſcit, hìnc fibrarum laxitas aut rigiditas; hìnc textu celluloſo ſuppuratione deſtructo, partibus ſibi accretis, motûs difficultas, abolitio.

Ex fabricâ, necnon ex humore contento, textûs cellularis deducendi ſunt uſus. Varias conſtituens areolas ratione figuræ, & latitudinis, partibus connectendis, firmandis, movendis, conformandis, idoneus; Humore pingui & oleoſo ſcatens, motum expedit, attritum minuit, partes lubricat, à rigiditate tuetur, tenſas, molles, elaſticas efficit, reſorbtus humoribus permiſcetur uſus alios præſtiturus. Epulis, ſomno, quietè augetur pinguedo, congeſtaque nocet; inediâ, motu, vigiliâ, curis animi, febre, morbove quolibet facilè minuenda.

EX CHIRURGIA.

CUM corpus motum in corpus quietum incidit, tùm pro mole suâ & quâ velocitate impellitur, huic plus minusvè impulsionis suæ, juxtà utriusque molem & configurationem communicat: quò magis ergo vel minùs obsistet corpus, eò major aut minor erit commotio, elaterii imminutio, atque ipsamet partium ruptura: ex hac generali motûs lege totus sequitur contusionum effectus; contusio enìm est quæcumque læsio per instrumenta dura & obtusa corpori nostro inflicta, sivè ipsi motum impingant, sivè ipsum corpus motum ab altero quiescente collidatur, prematur aut conteratur.

Duplex contusionis status, vel vasa non fuerunt lacerata, sed compressa &ità commota, ut vi suâ elasticâ priventur & liquores in illorum cavitatibus, vitali eorum fabricâ destructâ, hæreant & stagnent, ibique commoratione putridi evadant; aut liquores, vasis disruptis, hìnc & illìnc effunduntur & vicinas partes labefaciunt, tuncquè hanc contusionis speciem vulnerum minutissimorum congeriem non immeritò afferunt autores.

Quot & quanta ex contusionibus nascantur symptomata jam patet; earum autem numquàm frequentius, nec gravius fuit periculum, quàm ex quo humanâ industriâ, pulvìs pyrius hominibus adeò *exitiosus, tam horrendas edidit strages*: & quia globuli è tormentis aut sclopetis emissi miras infligunt contusiones, eas peculiaritèr perpendemus.

Quæ sit pulveris tormentarii actio neminem latet, ejus quantitas & compressio, instrumentorum ab eo adactorum moles & figura, distantia quam percurrunt, diversas ratione partium percussarum resistentiæ contusionum species constituunt; undè quædam leviores, aliæ graviores, lethales aliæ.

Facillime decipietur qui primo intuitu partis collisæ, de naturâ contusionis judicium inexpertus feret; contusiones enìm quæ levissimæ haberentur maxima inducunt pericula, dùm quædam & latiores & profundiores paucis stipentur symptomatis nec ægrè curentur.

Perstricta tantùm cute, imò integrâ nec deturpatâ, partes subjacentes altissimè & minutatìm concidi, penitùsque destrui, ossa ipsa periosteo denudari, sæpè diffringi, gangrænam & mortem citissimè invadere non mirum. Cutis tenax non tam facilè à globulis rumpitur, leviter perstricta intropellitur & partes huic suppositæ teneriores colliduntur: ab impulsu globuli aër externus quandoquè tales concipit vires, ut per se maximas infligere valeat contusiones; adde quòd aëris interni partes, temporis puncto per viciniorem globuli transitum vehementissimè compressæ, vi haud inæquali erumpentes, vasa perfringant, textumque cellulosum irrepant; undè subitum Emphysema, harumce contusionum signum certissimum, à gravioribus per alia instrumenta illatis contusionibus non excludendum.

Ultra partem percussam extenduntur contusionis effectus: concutiuntur partes vicinæ, vasorum, nervorum & textûs cellulosi perturbantur series & ordo: medullam ossibus reconditam, læsam, viscera ab agentibus externis tutissima, cerebrum, pulmones, hepar & alia viscera abdomine contenta, collisa, fissa, penitùs soluta & attrita, ferèque ad pultem comminuta, cava liquoribus effusis turgida docent quam plurimæ observationes & comprobat in obsidionibus potissimùm, praxis Chirurgica.

Contusionum in genere non intricata diagnosis: sub cute humores effusi telam cellularem replent & distendunt, undè tumor partis affectæ & mutatio coloris in rubrum, plumbeum, lividum, nigrum, proùt cruoris major aut minor copia hæret & diutius commoratur: absente tumore, renitentia quædam cum strepitu & obscura fluctuatio contusionem profundam designant: intricatissima verò signa quæ naturam & gradum contusionis, variaquè partium contusarum pathemata indicant; sua enim sunt cuique parti læsæ propria, quæ ab accidentibus deducuntur, & hæc accidentia plùs minùsve ingravescunt ratione instrumentorum velocitatis & molis, de quibus judicium difficile.

Ossium contusionem periostei compressio, laceratio, lamellarum ossis intropressio, factura, vasorum attritus, liquorum os inter & periosteum aut intrà ossis lamellas effusio, medullæ ipsius læsio, comitantur, undè inflammationes, suppurationes eò magis metuendæ quò diù marescunt & putrescunt effusa, & quò oleum medullare putredinem pessimam acquiret, quæ substantiam ossis proserpendo carie depascet.

A musculis contusis dolores, spasmi, inflammationes, suppurationes quæ textûs cellularis anfractus citissimè invadunt & erodunt; gangræna, paralysis, contractura, atrophia suboriuntur. Hæc in articulis contusis immanitèr exacerbantur mala, acerrimi contorquent dolores, anchylosis vera aut spuria ineluctabilis.

Calvariæ contusiones periculosæ admodum, etiam osse integro & inconcussis partibus contentis, quod quidem periculum oritur, ut suprà diximus, ex pericanii destructione, quam sequitur squammæ partis contusæ separatio diù expectanda, nisi methodo Belloftianâ caveatur. Periculosiores in quibus, fractis in diploë vasis, humores effusi corrumpuntur; sensim enim serpit latèquè dispergitur malum inter utramque tabulam; vitrea tenerior citiùs eroditur, meninges, cerebrumque ipsum inficiuntur. Periculosissimæ tandem in quibus à cranii fracturâ aut vehementi concussu, cerebri aut cerebelli fracta vasa, mortem subitam sæpè inferunt.

Infensissimæ, lethales, viscerum in cavo pectoris & abdominis reconditorum contusiones, quarum indicia à Causâ lædente, situ doloris, functionibus læsis, ab exeretis & accidentibus potissimùm deducuntur.

Lumborum aut potiùs hujus regionis medullæ collisionem sequuntur vesicæ, intestini recti resolutio, artuum inferiorum paralysis, coccygis, pedumquè miserrima & immedicabilis gangræna.

Graviorum contusionum concussus semper comes, qui non solum in parte contusâ hæret, verùm sæpè cerebrum ipsum & consequentèr totam machinam attingit, ut in extremitatum inferiorum contusionibus à tormentario globo illatis observatur.

Si valida sit commotio, statim adest partis stupor, quæ vitali humorum affluxu orbata, raro intumescit, contrà verò, si minor sit concussus, humoribus in vasis stagnantibus brevì infarcitur.

Cerebrum concussum indicant oris pallor, artuum debilitas, oculorum caligo, lapsus, vomitus, sensuum externorum hebetatio, functionum perturbatio, delirium, febris, aliaque ipsius capitis vulnerum propria symptomata, quorum iidem exitus, eadem remedia.

Cognitis, ſecundùm anguſtos noſtræ theſeos fines, contuſionum ab inſtrumentis bellicis inflictarum periculis & accidentibus, quid pro variis ſpeciebus conferre queat Ars Chirurgica ſtatuendum.

In levioribus contuſionibus tentanda reſolutio, proſperè obtinenda, ſanguinis miſſione, fomentis penetrantibus & reſolventibus parti impoſitis & ſedulò renovatis, inter quæ præ cæteris aquam ſale communi ſaturatam laudamus, quâ ſanguis extravaſatus & concretus diluitur & bibularum venarum oſculis reſorbetur. Expanſio tumoris, color partis in flavum & virideſcentem mutatus, doloriſque abſentia, reſolutionis ſigna.

Si magnâ ſanguinis extravaſati copiâ prodit tumor, à reſolutione non ſperanda ſalus, effuſis ſectione detur exitus, benignâque ſuppuratione depuretur locus, alioquin ad putredinem vergunt, & ſuffocationem partis minitantur.

Audacter inciſiones celebret Chirurgus ubi à contuſione, per globulum tormentarium aut majorem glandem plumbeam, intactâ ferè cute, miram in molem pars intumuit & in eâ percipitur renitentia quædam cum ſtrepitu ſubobſcuro; locum ſectionis molliorem & procliviorem ſi fieri poſſit eligat; aponevroſes contractas in omni ſenſu ſolvere ne dubitet; carnes minutìm conciſas & laceratas tollat; contra aperturas pro re natâ inſtituat; ſetaceum injiciat; ſpiritum therebentinæ calidum infundendo, putredinem arceat.

An perioſteum & oſſa contuſione afficiantur adamuſsìm perpendendum. Perioſteum tumefactum, madidum, nec oſſi cohærens ſecandum, os ſæpè perforandum; medullæ corruptione oſſibus extremitatum carie eroſis, incaſſùm tentatis idoneis remediis, ſi terebræ non detur locus, in amputatione unicum præſidium.

Capitis contuſiones indiſcriminatìm aperiendas experientia docet, tum ut detegatur malum, tum ut præcaveantur accidentia. Cranium denudatum diverſis punctis fodicandum, & ſi poſſet æſtimari contuſionis gradus, ſtatìm terebrandum, ne ſuperiùs deſcripta ingruant ſymptomata, quæ etiamſi leviter inſurgant, propriis noſtris obſervationibus, in morâ grave periculum autumamus.

Parum conferunt artis auxilia in majoribus viſcerum & medullæ contuſionibus ; ſi enim non ſubitò lethales, poſt ſummas miſerias lenta mors ſequitur.

Partibus à contuſione ſtupefactis, raró proſunt inciſiones ; in his nullus ferè callor, nullusque ſenſus ſupereſt ob ſuffocatum vitalem humorum motum, cardiacis, frictionibus calidis, fomentis & cataplaſmatibus aromaticis & ſpirituoſis revocandum.

Has Theſes, Deo juvante, *& Præſide* M. JOANNE-BAPTISTA-ANTONIO ANDOUILLÉ, Artium Liberalium Magiſtro, Scholarum Profeſſore Regio & Præpoſito, Regis exercitûs Noſocomiorumque Caſtreneum nuper, nunc Noſocomii Charitatis Pariſienſis Chirurgo primario, *tueri conabitur* Joannes-Baptista Loustaunau, *Verſalienſis, in almâ Univerſitate Pariſienſi Liberalium Artium Magiſter.*

de Versailles

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Martis 2ᵃ. *Octobris à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad Septimam. Anno Domini* 1753.

PRO ACTU PUBLICO

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis Delaguette, Regii Chirurg. Collegii Typographi. 1753.